

Uppdaterad 7 maj 2008 00:20

Att lära av Israel

■ Signerat

[Per Jönsson](#)

I MORGON börjar Israel fira sitt 60-års-jubileum. I samma veva kan ett tiotal miljoner palestinier världen över beklaga 60-årsminnet av vad man kallar nakba, Katastrofen, då drygt 700.000 palestinier flydde eller fördrevs från sina hem i det som blev staten Israel efter det stora judisk-arabiska kriget 1948.

Inte heller alla israeler uppfattar detta 60-årsjubileum som riktigt värt att fira. Ty om det var något som självständighetskriget 1948 inte åstadkom så var det fred. Det bidrog tvärtom till ytterligare fem stora krig mot arabiska grannstater, plus otaliga begränsade militära sammanstötningar och två blodiga palestinska uppror, intifador, på Israelockuperade Västbanken och Gaza.

MEN SÄRSKILT MOT bakgrund av den palestinska flyktingkatastrofen finns en annan aspekt av Israels tillkomst som är värd att begrunda. Nämligen att ännu fler judar än palestinska araber, drygt 850.000, tvingats överge sina hem och egendomar i omkringliggande arabstater, framför allt under åren 1948-50.

Denna "andra judiska exodus" skedde långt ifrån frivilligt. I de flesta arabiska länder hade judiska befolkningar levt i någotsånär lugn och välmåga under hundratals, ja tusentals år, många av dem med framstående positioner i samhället. Det framgår inte minst av att de judiska flyktingarnas kvarlämnade egendomar i arabländer i dag beräknas vara värda över 300 miljarder dollar och omfatta en total markyta på cirka 100.000 kvadratkilometer (nästan fem gånger staten Israels yta).

Men framför allt i samband med kriget 1948 utsattes de judiska minoriteterna i flertalet arabstater för systematiska förföljelser och våldsövergrepp, ibland av upphetsade folkmassor men oftast av politiska rörelser och till och med statsmakter. Till och med Arabförbundet uppmanade sina medlemsregeringar att vidta bestraffningsåtgärder mot de egna judiska medborgarna. Och även under följande år utsattes kvarvarande judiska folkspillror tidvis för systematiska övergrepp. I dag finns praktiskt taget inga judar kvar i arabvärlden, med undantag för i Marocko (cirka 5.000) och Tunisien (cirka 1.000).

VAR HAMNADE DÅ ALLA dessa judiska flyktingar? Cirka en tredjedel togs emot i Europa, Latinamerika och Nordamerika. Två tredjedelar (cirka 600.000) absorberades i Israel, där myndigheterna efter hand lyckades integrera dem i samhället (utan hjälp av FN:s flyktingorganisationer). Numera utgör judiska flyktingar från arabländer och deras ättlingar drygt tre miljoner, ungefär 40 procent av Israels befolkning.

Och just häri ligger poängen med att jämföra dem med deras svårt missgynnade palestinska bröder och systrar. I dag finns det cirka fyra miljoner palestinska flyktingar, ungefär hälften i Gaza och på Västbanken och resten utspridda i kringliggande arabländer. Men med visst undantag för Jordanien har dessa arabstater praktiskt taget inte lyft ett finger för att integrera Palestinaflyktingarna i sina samhällen, ge dem jobb, utbildning, fasta bostäder eller medborgarskap.

I stället har arabregeringarna medvetet permanentat deras flyktingstatus, behandlat dem som andra klassens människor och i exempelvis Libanons fall helt omöjliggjort en fungerande social tillvaro. Flyktingarna har helt enkelt utnyttjats som brickor i själva den politiska konflikten mellan arabstaterna och Israel. Och i viss mening har FN underblåst detta falskspel, eftersom flyktingorganet UNRWA (enbart för palestinier) bidrar till att palestinsk flyktingstatus går i arv generation efter generation.

DET ÄR DAGS ATT FÖRSÖKA sätta stopp för denna systematiska misshandel av människor. EU, FN och enskilda stater borde med kraft uppmana arabregimerna - inklusive palestinska myndigheten - att aktivt ta sig an de Palestinaflyktingar som under decennier försmäktat i läger och ge dem fullvärdig medborgarstatus. För detta bör de erbjudas omvärldens, helst även Israels, bistånd och engagemang.

Palestinaflyktingarna i exil utgör en av Mellanösternkonfliktens mest inflammerade ingredienser. Att integrera dem i de samhällen där de bor - på liknande sätt som de judiska flyktingarna i Israel - tillhör det mest angelägna som kan göras för att på sikt lösa konflikten. På den punkten har alla något att lära av Israel.

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt.